RÅDETS STÅNDPUNKT (EU) nr 5/2014 VID FÖRSTA BEHANDLINGEN

inför antagandet av Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden

Antagen av rådet den 3 mars 2014

(2014/C 100/02)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 207,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([1]), och

av följande skäl:

(1) Enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 ([2]) krävs att produkter med dubbla användningsområden omfattas av en effektiv kontroll när de exporteras från eller transiteras genom unionen, eller levereras till ett tredjeland som ett resultat av förmedlingstjänster som tillhandahålls av en förmedlare bosatt eller etablerad i unionen.

(2) För att medlemsstaterna och unionen ska kunna fullgöra sina internationella åtaganden fastställs i bilaga I till förordning (EG) nr 428/2009 en gemensam förteckning över produkter med dubbla användningsområden som omfattas av kontroller i unionen. Beslut om produkter som är föremål för kontroll fattas inom ramen för Australiengruppen, systemet för kontroll av missilteknologi, *Nuclear Suppliers Group*, dvs. gruppen av länder som levererar kärnmaterial, Wassenaar-arrangemanget och konventionen om kemiska vapen.

(3) Enligt i förordning (EG) nr 428/2009 ska förteckningen över produkter med dubbla användningsområden som anges bilaga I till den förordningen uppdateras i enlighet med de relevanta skyldigheter och åtaganden samt ändringar av dessa som medlemsstaterna har godtagit i egenskap av medlemmar i de internationella icke-spridningssystemen och överenskommelserna om exportkontroll, eller genom ratificering av relevanta internationella fördrag.

(4) Förteckningen över produkter med dubbla användningsområden som anges i bilaga I till förordning (EG) nr 428/2009 behöver uppdateras regelbundet för att säkerställa full överensstämmelse med internationella säkerhetsförpliktelser, garantera öppenhet och upprätthålla exportörernas konkurrenskraft. Förseningar när det gäller att uppdatera den förteckningen över produkter med dubbla användningsområden kan ha negativa effekter på säkerheten och de internationella ansträngningarna för icke-spridning samt på unionsexportörernas utövande av ekonomisk verksamhet. Ändringarnas tekniska art och det faktum att de ändringarna ska överensstämma med beslut fattade inom ramen för de internationella exportkontrollsystemen innebär att ett påskyndat förfarande bör användas för att ge de nödvändiga uppdateringarna i kraft i unionen.

(5) Genom förordning (EG) nr 428/2009 införs unionens generella exporttillstånd som en av de fyra typer av exporttillstånd som finns att tillgå enligt den förordningen. Unionens generella exporttillstånd gör det möjligt för exportörer som är etablerade inom unionen att exportera vissa angivna produkter till vissa angivna destinationer i enlighet med villkoren i dessa tillstånd.

([1]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 23 oktober 2012 (EUT C 68 E, 7.3.2014, s. 112) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 3 mars 2014. Europaparlamentets ståndpunkt av den … och rådets beslut av den …

([2]) Rådets förordning (EG) nr 428/2009 av den 5 maj 2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden (EUT L 134, 29.5.2009, s. 1).

(6) Bilaga II till förordning (EG) nr 428/2009 anger de av unionens generella exporttillstånd som för närvarande gäller i unionen. Utifrån beskaffenheten hos unionens generella exporttillstånd kan det finnas ett behov av att ta bort vissa destinationer från tillämpningsområdet för dessa tillstånd, särskilt om förändrade omständigheter visar att tillstånd för förenklade exporttransaktioner inte längre bör ges genom ett av unionens generella exporttillstånd för en viss destination. Ett sådant borttagande av en destination från tillämpningsområdet för ett av unionens generella exporttillstånd bör inte hindra en exportör från att ansöka om en annan typ av exporttillstånd enligt de relevanta bestämmelserna i förordning (EG) nr 428/2009.

(7) I syfte att säkerställa regelbundna uppdateringar i rätt tid av den gemensamma förteckningen över produkter med dubbla användningsområden i överensstämmelse med de skyldigheter och åtaganden som medlemsstaterna har inom ramen för de internationella exportkontrollsystemen, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) delegeras till kommissionen med avseende på ändring av bilaga I till förordning (EG) nr 428/2009 inom tillämpningsområdet för artikel 15 i den förordningen. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå.

(8) I syfte att möjliggöra en snabb reaktion från unionen på ändrade förhållanden när det gäller bedömningen av känsligheten i export inom ramen för unionens generella exporttillstånd, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på ändring av bilaga II till förordning (EG) nr 428/2009 rörande borttagandet av destinationer från tillämpningsområdet för unionens generella exporttillstånd. Med tanke på att sådana ändringar endast bör göras till följd av en bedömning om ökad risk för den aktuella exporten och att den fortsatta användningen av unionens generella exporttillstånd för denna export skulle kunna få en omedelbar negativ effekt på säkerheten i unionen och dess medlemsstater, får ett skyndsamt förfarande användas av kommissionen.

(9) När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.

(10) Förordning (EG) nr 428/2009 bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Förordning (EG) nr 428/2009 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 9.1 ska följande stycken läggas till:

”För att säkerställa att enbart transaktioner med låg risk omfattas av de av unionens generella exporttillstånd som anges i bilagorna IIa–IIf ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23a med avseende på att ta bort destinationer från tillämpningsområdet för dessa unionens generella exporttillstånd, om destinationerna blir föremål för sådana vapenembargon som avses i artikel 4.2.

När, i fråga om sådana vapenembargon, tvingande skäl till skyndsamhet kräver ett borttagande av särskilda destinationer från tillämpningsområdet för ett av unionens generella exporttillstånd, ska det förfarande som föreskrivs i artikel 23b tillämpas på delegerade akter som antas enligt denna punkt.”

2. I artikel 15 ska följande punkt läggas till:

”3. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23a med avseende på uppdatering av förteckningen över produkter med dubbla användningsområden i bilaga I. Uppdateringen av bilaga I ska utföras inom de ramar som anges i punkt 1 i den här artikeln. Om uppdateringen av bilaga I gäller produkter med dubbla användningsområden som också förtecknas i bilagorna IIa–IIg eller IV ska dessa bilagor ändras i enlighet därmed.”

3. Följande artiklar ska införas:

”*Artikel 23*a

1. Befogenheten att anta delegerade akter ska ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 9.1 och 15.3 ska ges till kommissionen för en period av fem år från och med den … (*). Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av femårsperioden. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 9.1 och 15.3 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det har offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas i enlighet med artiklarna 9.1 och 15.3 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

*Artikel 23*b

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.

2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 23a.5. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten utan dröjsmål efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om invändning.”

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i …

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
…	…
Ordförande	*Ordförande*

(*) Datumet för denna ändringsförordnings ikraftträdande.

RÅDETS MOTIVERING

I. INLEDNING

Den 7 november 2011 förelade kommissionen Europaparlamentet och rådet sitt förslag till förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden ([1]).

Europaparlamentet antog sin ståndpunkt vid första behandlingen den 23 oktober 2012 ([2]).

Samlingsförordningarna om handel, som höll på att förhandlas fram vid det aktuella tillfället, innehöll även förslag om delegerade akter som är relevanta för det aktuella förslaget. För att se till att dessa förordningar stämde överens med det aktuella förslaget beslutade man att invänta resultatet av samlingsförordningarna om handel.

I juni 2013 nåddes en kompromiss om samlingsförordningarna om handel ([3]). Därefter följde förhandlingar i syfte att nå en tidig överenskommelse vid andra behandlingen av det aktuella förslaget ([4]).

Vid det sista informella trepartsmötet den 17 december 2013 nådde medlagstiftarna en preliminär överenskommelse om ett kompromisspaket.

Den 21 januari 2014 godkände Europaparlamentets utskott för internationell handel resultatet av trepartsförhandlingarna.

Den 21 januari 2014 sände utskottets ordförande ett brev till ordförandeskapet i vilket det angavs att om rådet formellt översänder sin ståndpunkt till parlamentet i samma form som i bilagan till det brevet kommer utskottets ordförande att rekommendera plenarsammanträdet att godta rådets ståndpunkt utan ändringar.

Med detta som grund nådde rådet den 11 februari 2014 (via Coreper den 29 januari 2014) en politisk överenskommelse om förslaget ([5]).

Med beaktande av ovannämnda överenskommelse och efter juristlingvisternas granskning antog rådet sin ståndpunkt vid första behandlingen den 3 mars 2014 i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarande som fastställs i artikel 294 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

II. SYFTE

Den föreslagna förordningen syftar till att, genom kommissionens delegerade akter, säkerställa regelbundna och i tid genomförda uppdateringar av EU:s kontrollförteckning över produkter med dubbla användningsområden i enlighet med de skyldigheter och åtaganden som medlemsstaterna har inom ramen för de internationella exportkontrollsystemen.

För att möjliggöra en snabb reaktion från EU vid ändrade förhållanden när det gäller bedömningen av hur känslig exporten enligt EU:s generella exporttillstånd är, ger den även möjlighet att ta bort destinationer från räckvidden för sådana exporttillstånd om detta i särskilda fall skulle visa sig nödvändigt för att garantera att enbart transaktioner med låg risk omfattas.

III. ANALYS AV RÅDETS STÅNDPUNKT VID FÖRSTA BEHANDLINGEN

Rådet höll med om huvuddragen i förslaget vad gäller förfarandet vid uppdateringar av EU:s kontrollförteckning (bilaga I) genom delegerade akter. Ändringar gällande följande viktiga frågor infördes:

— De delegerade akterna gavs ett konkretare tillämpningsområde med avseende på att ta bort destinationer från EU:s generella exporttillstånd, tex. om en sådan destination blir föremål för ett vapenembargo,

— Den period för delegering av befogenheter till kommissionen specificerades till att vara fem år, och ska förlängas med tyst medgivande,

— I de fall då uppdateringarna av EU:s kontrollförteckning (bilaga I) rör produkter med dubbla användningsområden som även finns angivna i vissa andra bilagor till förordningen ska dessa bilagor ändras på motsvarande sätt.

([1]) Dok. 16726/11.
([2]) Dok. 15611/12.
([3]) Dok. 13284/13.
([4]) Dok. 11454/13 och 12203/13.
([5]) Dok. 5480/14.

Därutöver erkänner Europaparlamentet, rådet och kommissionen, i ett gemensamt uttalande, betydelsen av att kontinuerligt förbättra effektiviteten och enhetligheten i EU:s ordning för strategisk exportkontroll och garantera en hög säkerhetsnivå och lämplig insyn utan att hämma konkurrenskraften och den lagliga handeln med produkter med dubbla användningsområden. Detta kommer även att fortsätta behandlas inom ramen för den pågående översynen av EU:s politik för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden.

IV. **SLUTSATS**

Rådets ståndpunkt vid första behandlingen återspeglar den kompromiss som med kommissionens hjälp nåddes i förhandlingarna mellan rådet och Europaparlamentet. Denna kompromiss tillstyrktes genom en politisk överenskommelse som antogs av Coreper den 29 januari 2014 och av rådet den 11 februari 2014.

Ordföranden för Europaparlamentets utskott för internationell handel meddelade i ett brev av den 21 januari 2014 till ordförandeskapet att han, om rådet formellt skulle förelägga parlamentet sin ståndpunkt enligt bilagan till brevet, skulle rekommendera plenarsammanträdet att godta rådets ståndpunkt utan ändringar vid parlamentets andra behandling, med förbehåll för juristlingvisternas slutgranskning.

Gemensamt uttalande från Europaparlamentet, rådet och kommissionen om översynen av systemet för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden

Europaparlamentet, rådet och kommissionen erkänner betydelsen av att kontinuerligt förbättra effektiviteten och enhetligheten i EU:s ordning för strategisk exportkontroll och då garantera en hög säkerhetsnivå och lämplig insyn utan att hämma konkurrenskraften och den lagliga handeln med produkter med dubbla användningsområden.

De tre institutionerna anser att modernisering och ytterligare konvergens av systemet behövs för att man ska kunna hålla jämna steg med nya hot och snabba teknologiska förändringar, minska snedvridningarna, skapa en verklig gemensam marknad för produkter med dubbla användningsområden (enhetliga villkor för exportörerna) samt fortsätta att tjäna som en exportkontrollmodell för tredjeländer.

Det är därför viktigt att förenkla processen för uppdatering av kontrollförteckningarna (bilagor till förordningen), stärka riskbedömningen och informationsutbytet, utveckla förbättrade branschnormer samt minska skillnaderna i genomförandet.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen är medvetna om problemen avseende export av viss informations- och kommunikationsteknik (IKT) som kan användas i samband med kränkningar av de mänskliga rättigheterna samt för att undergräva EU:s säkerhet, särskilt för teknik som används för massövervakning, kontroll, spårning och censurering samt för sårbarheter i mjukvara.

Tekniska samråd har initierats i detta avseende, inbegripet inom ramen för EU:s besök av utomstående experter när det gäller produkter med dubbla användningsområden, samordningsgruppen för produkter med dubbla användningsområden samt expertkontrollordningarna, och man fortsätter att vidta åtgärder för att hantera brådskande situationer genom restriktiva åtgärder (i enlighet med artikel 215 i EUF-fördraget) eller nationella åtgärder. Insatserna kommer också att intensifieras för att främja multilaterala avtal i samband med exportkontrollordningarna, och olika sätt att behandla denna fråga kommer att utforskas i samband med den pågående översynen av EU:s politik för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden samt utarbetandet av ett meddelande från kommissionen. I detta sammanhang noterade de tre institutionerna överenskommelsen den 4 december 2013 mellan Wassenaar-arrangemangets deltagande stater om att införa kontroller av komplexa övervakningsverktyg som möjliggör otillbörligt tillträde till datorsystem och om övervakningssystem för IP-nätverk.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen stöder också vidareutvecklingen av befintliga s.k. catch-all-mekanismer för produkter med dubbla användningsområden som faller utanför bilaga I i förordningen i syfte att ytterligare förbättra exportkontrollsystemet och dess tillämpning inom den europeiska inre marknaden.

Uttalande från kommissionen om delegerade akter

I samband med denna förordning erinrar kommissionen om att den i punkt 15 i ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och Europeiska kommissionen har åtagit sig att ge parlamentet fullständig information och dokumentation om sina möten med nationella experter inom ramen för arbetet med att förbereda delegerade akter.

Uttalande från kommissionen om uppdatering av förordningen

För att säkerställa ett mer integrerat, effektivt och enhetligt europeiskt synsätt på strategiska produkters rörlighet (export, överföring, förmedling och transitering) kommer kommissionen att snarast möjligt att lägga fram ett förslag om uppdatering av förordningen.